

varstvu 1. junia 1821, številka 6567 *), ktera še dandanašnji velja, in pod čerko o) takole govori: „V krajih, kjer je cestna pregraja (šranga) postavljena, je za prebivavce tistiga kraja cestnine prosta: 1) živina, ki se na pašo, za ozdravljanje ali podkovanje žene, 2) vožnja za poljodelstvo, namreč: plugi, brane, gnoja, mavca (gipsa), če se ta berž po senožeti ali njivi potrosi, in podorje in če je to določilo poterjeno z dokaznim listam gosposke; 3) cestnine so proste vse gospodarske vožnje (alle Wirthschaftsfuhren), ktere prebivavci tistiga kraja s svojo lastno ali v tistim kraji najeto živino opravljajo, ali za oskerbovanje svojiga gospodarstva ali rokodelstva tako potrebno imajo, da se prav za prav ravno tisto blago sémtertjé vozi, na priliko: če se žito ali moka za mlin ali za peko, ali fabriški izdelki v bližnjo valjavnico ali v apreturo, ali pri kmetijstvu poljsko séme ali pridelk iz polja ali derva iz gojzda za svojo potrebo vozijo“. To so besede cesarske postave, v kterih se noben razložek vóz med lojtrami in kripo ne dela, če le je vožnja (die Fuhr) za gospodarske potrebe; za to pravi postava: „vse gospodarske vožnje“ (alle Wirthschaftsfuhren) in ne razločuje vóz (Wirthschaftswägen). Nadjamo se, da po tem takim g. najemnik mostnine in cestnine v Kurji vasi prihodnjič od nobene gospodarske vožnje Ljubljančanov na mah ne bo mostnine ali cestnine terjal, naj pelje kdo séme, pridelke ali kakošno drugo za gospodarstvo potrebno reč na lojtrah ali na kripti, — ker to bi ne bilo postavno.

Iz Ljubljane. V poslednjih Novicah omenjeni stekljine sumljivi pès je v torek ponoči za stekljino poginil; raztelesenje je poterdilo, kar poslednji čas ni več dvomljivo bilo — gotovo stekljino. Skozi 6 tednov so predpisane postave zastran psov tedaj v veljavnost stopile. Naj bi vsak gospodar, ki le kolčikaj misli, da je njegov pès utegnil biti s steklom v kakošni dotiki, čeravno ne od njega popaden, taciga psa berž naznani mestni gosposki ali ga v živinozdravnišnico pošlje, ker nevarnost strašna mora tukaj vsako nagnjenje do psa zatreti. Ker se sliši, da je stekli pès se clo na Verhniko zašel, bo prav sedaj po celi poti na pse ostro paziti. — Posveti zavolj prihoda milostink (barmherzige Schwestern) so se iznoviga oživili; nar veči zadrega je le zavolj njih stanovanja; pa če ne bo imele lastne bolnišnice, ne more ravno teško biti jih kam spraviti, brez da bi se redút zato vpotreboval, ki je o mnogih družih zadevah mestu sila potreben, ker sedaj v mestu nimamo ne eniga poslopja za kakošno posebno napravo, razstavo, slovesnost itd. Slišimo tudi, da nekteri svetjejo: naj bi se milostinke poprej na poskušnjo vzele. Da je red milostnih sester v postrežbo bolnikom prav koristen, so že skušnje povsod dogotovile, o tem ni dvombe več — ali so pa za Ljubljano potrebne in iz česar bojo živele: to se mora pa poprej dobro prevdariti in ne vse le na premenljive milodare zidati. Stanovitna milošnja naj bo temelj te nove naprave, ker zmiraj le daj! daj! in povsod le daj! daj! bo na zadnje že vsacimu preveč. — Gosp. deželni poglavar je tudi poslednji po „Novicah“ nabrani znesek z 22 fl. 36 kr. za nesrečnike Ložane, Metličane in Černomljane z zahvalo sprejel in vredništvu naročil: naj blagoserčnim dobrotnikom za dane milodare damo njegovo serčno zahvalo na znanje, kar s temi versticami radi spolnemo.

Novičar iz mnogih krajev.

21. dan t. m. stopi nova postava, veljavna za vse cesarske dežele razun vojaške meje v veljavnost, po kateri je vsako hudobno poškodovanje železnice ostro prepovedano in bo kot očitna silovitnost kaznovano s teško ječo od 1 do 5, ali od 5 do 10, ali od 10 do 20 let ali clo za celo življenje; je pa kdo po takim poškodovanji ob življenje prišel in je zamogel hudodelnik tako nesrečo pred vediti, taciga bojo clo ob glavo djali. Poškodovanje telegrafov se bo kaznovalo s teško ječo od pol leta do 5 let. — Ministerstvo kupčijstva je tarifo vožnine po železnicah enmalo višji postavilo: človek v vozu 1. razreda plača za 1 miljo namest 18 krajc. 20, v 2. razredu 12 krajc. namest 11, v 3. pa 9 krajc. namest 8; — tarifa za cent blaga 1. razreda je za 1 miljo 1 krajc. namest 3 vinarjev, — za blago 2. razreda poldrugi krajc. namest 1 krajc. in 1 vinar, — za blago 3. razreda pa 2 krajc. namest 1 krajc. in 3 vinarje. Od 1. marca tega leta jenja tisti poboljšek, ki ga je na železnici iz Dunaja do Ljubljane blago 2. razreda sedaj vživalo in stopi navadna tarifa v veljavnost. — V kmetijstvu so prišle sila goljufne nemške bukve na svitlo podimenam „Wichtiges Geheimniss für Landwirthe: Kopp's chemischer Dünger“ (po slovensko: imenitna skrivnost za kmetovavce: Koppov kemijski gnoj); veljajo te bukve 5 fl. 24 krajc., in vsak, kdor jih kupi, se mora zavezati, da do 1. prosenca 1860 ne smé nobenimu družimu te skrivnosti razodeti, če ne, plača 50 tolarjev kazni!! Izdajatelj teh dragih bukev misli, da bo do leta 1860 že dosti kmetovavcov osleparil. In v čem obstoji ta skrivnost, ktero brez strahú kazni svetu naznamimo? — da z neko štupo, ki le 5 grošev velja, se da 1 oral gnojiti! in germ 6 čevljev visok zrasede po mervici tega gnoja!! Zložene so pa te bukve takole: v 26 versticah je 13 predpisov (receptov), kterih nobeden ne zapopade drobtinice zdrave pameti, — po tem sledi na 10 stranéh podučenje, kako ta kemijski gnoj rabiti, — in poslednje so na 24 stranéh spričbe, ktere poterdijo resnico — teh laží. Če že vsak prost kmet vé, da v kmetijstvu iz nič nič ni — se je toliko bolj nad prederznostjo čuditi, ki se podstopi tako sleparijo po 5 fl. 24 kr. svetu ponuditi! — Hudodelnika, ki je po življenji kraljice Španjolske stregel in jo z bodalcem na roki in persih ranil, so ob glavo djali. Imé mu je bilo Martin Merino, bil je do leta 1821 minih Frančiškanskiga reda. je pa potem samostan zapustil in zlasti po Francoskim bival. Bil je že 63 let star. Od konca je tajil; kmalo pa je vse obstal. Kaj ga je k temu hudodelstvu nagnalo, se ne vé. — Poročnik austrijske vlade pri vladi severne Amerike je stopil iz vse zaveze s to vlado in je to svoji vladi na Dunaj na znanje dal. Ali je Košut te razpartije kriv, se ne vé. Košut je na svojim potovanji po Ameriki v Pitsburgu hudo zbolel.

Zahvala.

Častiti g. Jernej Dolenc v Vipavi nam je poslal po častitim g. korvikarji Pircu 10 fl. za Prešernov spominek za kteriga je njegov sin, rajnkí g. dr. Dolenc v Gorici, kteriga nam je nemila smert prezgodaj vzela, ravno pred svojo zadnjo uro doneske nabirati začel. Odbor slov. društva.

Pogovori vredništva.

Gospodu iz Mkčg: Hvala lepa! Vse nam je drago; prosimo, česar ste obljubili. — Na vprašanje iz Dunaja: Le pošlite, kratko in dobro po domače, kakor smo iz Vaših rok že vajeni.

*) Ta postava je zapisana v 3. zvezku »Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen für das Herzogthum Krain und den Villacher Kreis Kärntens im Königreiche Illyrien Jahr 1821.